

2016. szeptember 15., csütörtök

P8_TA(2016)0351

Zimbabwe

Az Európai Parlament 2016. szeptember 15 -i állásfoglalása Zimbabwéről (2016/2882(RSP))

(2018/C 204/16)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Zimbabwéről szóló korábbi állásfoglalásaira,
  - tekintettel az Uniónak az erőszakról szóló, 2016. július 12-i helyi nyilatkozatára,
  - tekintettel az Unió Itai Dzamara elrablásáról szóló, 2016. március 9-i helyi nyilatkozatára,
  - tekintettel a Tanács 2016. február 15-i (KKBP) 2016/220 határozatára ⁽¹⁾ a Zimbabwéval szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 2011/101/KKBP határozat módosításáról,
  - tekintettel a 2008-ban a három fő politikai párt – nevezetesen a ZANU PF, az MDC-T és a MDC – által aláírt átfogó politikai megállapodásra,
  - tekintettel az emberi jogok és a népek jogainak 1981 júniusában elfogadott afrikai chartájára, amelyet Zimbabwe is ratifikált,
  - tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, amelyet 1948 decemberében fogadtak el,
  - tekintettel Zimbabwe alkotmányára,
  - tekintettel a Cotonoui Megállapodásra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 135. cikkének (5) bekezdésére és 123. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel Zimbabwe népe sok éve a Mugabe elnök által vezetett tekintélyuralmi rezsim alatt szenved, amely a korrupció, a törvénytelen erőszak, manipulált választások és brutális biztonsági apparátus segítségével tartja fenn hatalmát; mivel Zimbabwe népe évtizedek óta nem tapasztalta meg az igazi szabadságot, és ezért a harminc évesnél fiatalabbak közül sokan csak a szegénységet és az erőszakos elnyomást ismerik,
- B. mivel a válság sújtotta Zimbabwében újra növekszik a nyugtalanság, amelynek hátterében az ismétlődő kézpénzhiány, a széles körű munkanélküliség, az állami korrupció és a hatóságoknak a szólásszabadság és a politikai ellenzék elnyomására irányuló erőfeszítései húzódnak; mivel a Mugabe utáni korszakra való felkészülés jegyében a különböző csoportok között politikai helyzetkedés zajlik;
- C. mivel a koalíciós kormány 2013-as bukása óta a Tendai Biti által a gazdaság stabilizálása és a kormányzati bevételek növelése terén végzett munka eredményei a politikai zsákmányrendszerhez, a kleptokráciához és a félelem légköréhez való visszatérés következtében semmivé foszlottak; mivel Zimbabwe jelenleg a 2008-as hiperinfláció óta a legsúlyosabb gazdasági válságot éli át; mivel a kormányzat tulajdonképpen csődbe ment;
- D. mivel 2016 májusa óta tüntetők ezrei – nem hivatásos kereskedők, munkanélküli fiatalok és immár a szakemberek is – mentek az utcákra több nagyvárosi térségben szerte Zimbabwében, hogy tiltakozzanak a megszűnő munkahelyek és a tömeges munkanélküliség ellen, valamint amiatt, hogy a kormány nem teljesíti az emberek alapvető gazdasági elvárásait, azaz a munkahelyeket kínáló munkaerőpiacot, a fizetését pontosan kézhez kapó állami munkaerőt, a megbízható, stabil valutát és a megfizethető árrendszert; mivel a fizetését kizárólag a hadsereg kapja meg rendszeresen és értékálló pénznemben;

⁽¹⁾ HL L 40., 2016.2.17., 11. o.

2016. szeptember 15., csütörtök

- E. mivel az Evan Mawarire lelkipásztor vezette és a #ThisFlag címkét használó tiltakozó mozgalom támogatásra talált az egyház és a középosztály soraiból is, amelyek mindezülig távol tartották magukat az utcai politizálástól;
- F. mivel 2016. július 6-án a #ThisFlag ellenzéki mozgalom a kormány korrupcióval, büntetlenséggel és szegénységgel szembeni tétlensége elleni tiltakozásul meghirdette a nemzeti „távol maradás” napját; mivel ennek eredményeként a fővárosban tömegesen zárva maradt az üzletek és vállalkozások többsége, és súlyos ellenintézkedésekhez vezetett a hatóságok részéről;
- G. mivel Promise Mkwanzai, a júliusi távol maradással összefüggésbe hozott #Tajamuka szociális mozgalom letartóztatott és nyilvános erőszakra való felbujtással megvádolt vezetőjét óvadék ellenében szabadlábra helyezték; mivel továbbra is fogva tartják Linda Masarirát, a #Tajamuka egy másik aktivistáját, akit a 2016. júliusi tiltakozás során tartóztattak le;
- H. mivel számos tüntetést immár a közösségi médián keresztül szerveznek, és mivel a zimbabwei hatóságok a tiltakozások megakadályozása érdekében blokkolták az internetelérést és a WhatsApp üzenetküldést;
- I. mivel a tüntetések során több száz személyt tartóztattak le; mivel 2016. augusztus 26-án véres összecsapásokra került sor a fővárosban, Hararében, amikor a rendőrség egy bírósági határozatot figyelmen kívül hagyva gumibottal ütlegelt több ezer tüntetőt, akik a Nemzeti Választási Reformmenetrend (Nera) égisze alatt gyűltek össze, hogy a nagy várakozással övezett 2018-as országos választásokat megelőzően kifejezzék tiltakozásukat a választási reformok elmaradásával szemben; mivel a letartóztatottak közül sokan még mindig őrizetben vannak, és sokak pontos holléte még mindig ismeretlen;
- J. mivel Mugabe elnök a függetlenség elnyerése, 1980 óta hatalmon van, és újra kívánja választatni magát, és mivel kormánya több tagja elítélte a 2018-as választásokat megelőző választási reformra irányuló felhívásokat;
- K. mivel a függetlenségi harc veteránjai, akik az uralkodó párton belül korábban Mugabe szoros szövetségesei voltak, diktatúra felé való sodródását és az országot 2000 óta sújtó gazdasági válság megoldásának kudarcát bírálva bojkottálták 2016. augusztus 8-i beszédét; mivel az elnök a bojkottot árulásnak tekintette, és válaszul letartóztattatta a Függetlenségi Háború Veteránjai Nemzeti Szövetségének három tagját;
- L. mivel 2016. szeptember 2-án 18 politikai párt fővárosban tartandó nagyszabású tüntetése előtt néhány órával a rendőrség a 101A. törvényerejű rendeletre hivatkozva betiltott minden tüntetést Harare központjában;
- M. mivel 2016. szeptember 7-én a zimbabwei legfelső bíróság hét napra felfüggesztette ezt a tilalmat, és mivel e döntés mindössze néhány nappal azt követően született, hogy Mugabe elnök megsértette az igazságszolgáltatás függetlenségét azzal, hogy élesen bírálta a zimbabwei bírakat „felelőtlen” ítéleteik miatt, amelyek lehetővé teszik az uralma elleni tüntetéseket;
- N. mivel a zimbabwei emberi jogi bizottság állítása szerint az országszerte tapasztalható aszály által sújtott éhező falusiak számára mozgósított élelmiszersegélyeket pártalapon osztják ki, és a Zanu PF tisztviselői megtagadják az élelmiszersegélyt az ellenzéki pártok támogatóitól; mivel Zimbabwe kormánya 2016 februárjában katasztrófa helyzetet hirdetett, becslései szerint 2017 januárjára mintegy 4,5 millió személy szorul majd élelmiszersegélyre, és a vidéki lakosság akár felének is éhezéssel kell szembenéznie;
- O. mivel 2016. március 9. volt Itai Dzamara emberi jogi aktivista elrablásának egyéves évfordulója; mivel a zimbabwei legfelső bíróság ítéletben rendelte el, hogy a hatóságok kutassanak Dzamara után, és kéthetente tegyenek jelentést a bíróság számára mindaddig, amíg Dzamara holléte nem tisztázódik;

2016. szeptember 15., csütörtök

- P. mivel Zimbabwe aláírta a Cotonoui Megállapodást, amelynek 96. cikke az AKCS–EU együttműködés alapvető elemeként határozza meg az emberi jogok és az alapvető szabadságok tiszteletben tartását;
- Q. mivel a zimbabwei rezsimmel szembeni uniós korlátozó intézkedések közül néhányat 2016 februárjában 2017. február 20-ig meghosszabbítottak; mivel a vagyoni eszközök befagyasztása és az utazási tilalmak továbbra is alkalmazandók Mugabe elnökkel, Grace Mugabéval és a Zimbabwe Defence Industries vállalattal szemben; mivel a fegyverembargó továbbra is érvényben marad; mivel az EU már korábban megszüntette a korlátozásokat 78 személlyel és 8 szervezettel szemben;
- R. mivel Zimbabwe nemzeti indikatív programja számára a 11. Európai Fejlesztési Alap keretében a 2014–2020 közötti időszakra 234 millió eurót irányoztak elő, amelyet három fő területre, nevezetesen az egészségügyre, a mezőgazdasági alapú gazdaságfejlesztésre, valamint a jó kormányzásra és az intézményfejlesztésre kell összpontosítani;
1. súlyos aggodalmát fejezi ki a tüntetőkkel szembeni erőszak elmúlt hónapokban tapasztalható fokozódása miatt Zimbabweben; riasztónak tartja a tüntetések nemrégiben bejelentett egy hónapos tilalmát; kéri Zimbabwe kormányát és valamennyi politikai pártját, hogy az őszinte aggályok tisztázása érdekében tartsák tiszteletben a békés tüntetéshez való jogot, és sürgeti a zimbabwei hatóságokat, hogy vizsgálják ki a rendőrségen belül egyes elemek által elkövetett túlzott erőszakra és egyéb emberi jogi visszaélésekre vonatkozó állításokat, és a vétkeseket vonják felelősségre;
  2. aggodalmát fejezi ki az emberi jogi jogvédők és a békés és törvényes tüntetéseken részt vevő személyek egyre nagyobb számban történő önkényes letartóztatása miatt, és sürgeti a jogállamiság tiszteletben tartását és az alkotmány betartását;
  3. felszólítja a zimbabwei hatóságokat az összes politikai fogoly haladéktalan és feltétel nélküli szabadon bocsátására;
  4. elítéli Mugabe elnök nemrégiben tett, a zimbabwei bírói kart támadó kijelentéseit, és sürgeti Zimbabwe hatóságait, hogy ne sértsék meg az igazságszolgáltatás függetlenségét;
  5. emlékeztet arra, hogy a globális politikai megállapodás értelmében Zimbabwe elkötelezte magát annak biztosítása mellett, hogy mind jogalkotása, mind pedig eljárásai és gyakorlatai meg fognak felelni a nemzetközi emberi jogi – többek között a gyülekezés, az egyesülés és a véleménynyilvánítási szabadságára vonatkozó – elveknek és jogszabályoknak;
  6. felhívja a figyelmet a zimbabwei nők különös helyzetére és a nők jogai tiszteletben tartásának szükségességére;
  7. véleménye szerint a Tanácsnak és a Bizottságnak gondosan elemeznie kell, hogy nem lenne-e helyénvaló egyes korlátozó intézkedések újbóli bevezetése, ugyanakkor világossá téve, hogy amint Zimbabwe egyértelműen a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásának útjára lép, ezeket meg fogják szüntetni, továbbá meghatározva, hogy segítséget fognak nyújtani a szabad és tisztességes választási folyamat és a rendőrségi reform támogatása érdekében;
  8. szorgalmazza a hatalom szabad és tisztességes választási folyamaton, jogállamiságon és az emberi jogok tiszteletben tartásán alapuló békés átadását a szabad, virágzó és plurális demokrácia kialakulása érdekében;
  9. határozottan elítéli az élelmiszersegélyek politikai hasznoszerzés érdekében történő akadályozását; aggályait hangsúlyozza minden olyan további intézkedéssel kapcsolatban, amely károsítaná a mezőgazdasági termelést, és lépéseket sürget az élelmezésbiztonság javítása érdekében;
  10. szűnni nem akaró aggodalmát fejezi ki Itai Dzamara elrablása miatt; követeli a habeas corpus elv tiszteletben tartását és az Itai Dzamara elrablásáért felelős személyek bíróság elé állítását;
  11. kitarthat, hogy az Uniónak gondoskodnia kell arról, hogy a nemzeti indikatív program keretében Zimbabwe számára előirányzott pénzeszközök ténylegesen az érintett területekre kerüljenek, és felhívja Zimbabwe kormányát, hogy biztosítsa a Bizottság számára akadálytalan hozzáférést az uniós finanszírozású projektekhez, és fokozza nyitottságát a közös megállapodáson alapuló projektekhez és programokhoz nyújtott technikai segítségnyújtás iránt;

2016. szeptember 15., csütörtök

12. hangsúlyozza, hogy az EU számára fontos, hogy politikai párbeszédet kezdjen a zimbabwei hatóságokkal a Cotonoui Megállapodás 8. és 96. cikke alapján, megerősítve ezáltal az EU elkötelezettségét a helyi lakosság támogatása iránt;
  13. sürgeti a Dél-afrikai Fejlesztési Közösséget (SADC) és a Nemzetközösséget, hogy újra vállaljanak szerepet abban, hogy Zimbabwét visszasegítsék a demokrácia útjára;
  14. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Bizottság alelnökének/az Európai Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az Európai Külügyi Szolgálatnak, Zimbabwe kormányának és parlamentjének, a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség kormányainak, az Afrikai Uniónak, a Pánafrikai Parlamentnek, az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek és a Nemzetközösség főtitkárnak.
-